

„A TÖRVÉNY ÖNMAGÁT NEM ÉRVÉNYESÍTI..”

- Hogyan jött létre a törvény, és melyek rendelkezéseinek lényeges elemei? A közel két éves előkészítés és az országgyűlési tárgyalás után hogyan érzed, a nonprofitizmust előtérbe helyezők és az intézményt képviselők szembeállítására nem szított-e mesterséges ellentéteket a szakmán belül?

- A kulturális alaptörvény a kormány és a KKDSZ között létrehozott három éves közalkalmazotti megállapodás aláírásával 1996. március 27-től vált valóban elérhetővé. E megállapodásban vállalt először a kormány kötelezettséget arra, hogy megalkotja a kulturális szaktörvényeket, még 1996-ban. Végül is 1997-ben, a KKDSZ-nek a megállapodás érvényesítéséért folytatott nagyon komoly harcai után, a parlamenti ciklus utolsó pillanataiban - az általunk kezdeményezett kivételes eljárás eredményeként - született meg az egy, átfogó kulturális alaptörvény, amelynek (a megállapodás szerint) négy célt kellett teljesítenie. Az első, az állami és az önkormányzati feladatok korrekt, szakmailag elfogadható meghatározása. A második, az ezek teljesítéséhez szükséges intézményi és egyéb feltételek megteremtése. A harmadik, a költségvetési feltételek, állami-önkormányzati költségvetési kötelezettségek rögzítése: az eddigi források jelentős bővítésével és új kultúrafinanszírozási rend megteremtésével. A negyedik, a foglalkoztatási garanciák biztosítása a 22 ezer közgyűjteményi, közművelődési dolgozónak. Akik az e területen végzett közszolgálati - és ezt hangsúlyozom: közszolgálati! - munkával a lakosságnak több mint 30%-át havi, heti rendszerességű látogatóként vonzzák a múzeumokba, könyvtárakba, művelődési házakba, levéltárakba és az egyéb közművelődési alapintézményekbe. Ezekből a megállapodásban rögzített kötelezettségekből a kormánynak a második vállalása, azaz az intézményi és szervezeti feltételek megteremtése hozta felszínre azt az vitát - a doktriner módon intézményellenes SZDSZ-szel -, amely a kérdésben szereplő ellentéteket felhevíthette volna. Csakhogy, minden gyakorló szakember tudja, hogy az a közművelődési intézmény működőképes, amely egyben a civil társadalom és szervezetek centruma is, illetve - más oldalról - döntő többségben azok a civil szervezetek maradtak életképesek, amelyek mögött közművelődési közintézményi infrastruktúra áll. Miközben tehát az országgyűlési képviselők kétségig menő vitát folytattak erről az evidenciáról, a közművelődés gyakorlatát a valóságban ez az álvita meg sem érintette. A törvény végül is - többek között Vitézy Iván kemény emberi és szakmai kiállításának is köszönhetően - egyensúlyosan rendelkezik: megerősíti a ma meglévő közművelődési-közgyűjteményi intézményrendszerrel és olyan szankciókat rögzít, amelyek új minőségi követelmények teljesítését írják elő az intézmények számára. Ugyanakkor ösztönzi azt is, hogy a civil szervezetek részt vegyenek a kulturális tevékenységek gazdagításában, tudva: a szervezetek nem azért jöttek létre, nem azért működnek, hogy intézmények fenntartási terheit cipeljék, hanem azért, hogy egy általuk fontosnak tartott tevékenységet megvalósítsanak. A törvény szerint például közművelődési megállapodást lehet kötni a civil szervezetekkel kulturális tevékenységek megvalósítására és fejlesztésére. Elsősorban tehát nem intézmények működtetésére! Ezt tudni illik mindazoknak, akik korábban intézmények működtetésébe hajszoltak bele civil szervezeteket, amelyek aztán - önerő és működtetési szak tudás hiányában - sorra buktak meg a gyakorlatban vagy vál-

tak kiszolgáltatottá, függővé egy-egy helyi pártpolitikai akaratától, helyi hatalmi törekvéstől, ami éppen a „civil” érdekek érvényesülésének mond ellent. A szakmán belül tehát valódi ellentét, vita nincs ezekről a kérdésekről: azaz - szerintem - nincsenek „nonprofitista” illetve „intézménypárti” szakemberek. Csak olyanok, akik mindkettő jelentőségét ismerik és alkalmazzák. Ezért bízom abban, hogy ezt a tényt érvényesíteni lehet majd a gyakorlatban. Ez ugyanis a szakma soron következő feladata.

- Tudjuk, hogy az 1976. évi V. törvény a közművelődésről „ohaj”-törvény maradt mindvégig. Végrehajthatóak-e a most megalkotott új törvény rendelkezései? Megvannak-e ehhez a feltételek, a szankciók? Mit kellene a szakmának preferálnia a törvény után: a közintézmények fejlesztését vagy a KHT-kat, a vállalkozásokat?

- Azt gondolom, hogy a törvény végrehajtása egy folyamat során megy végbe, aminek az elején vagyunk. A törvénynek részben már megvannak, részben pedig megteremthetőek a végrehajtási feltételei. A szankciók - mindenképp a gazdaságiak - is benne vannak a törvényben, ami merőben szokatlan a kultúra alapellátási szintjén! Jó esélyeink vannak tehát, hogy a törvény rendelkezéseit - a művelődő polgárral, a civil szervezetekkel, az önkormányzatokkal együttműködve - maradéktalanul érvényesítsük. Azaz, a törvény megalkotásával nem befejeződött, hanem ellenkezőleg: csupán kezdetét vette a munka! Nyilvánvaló ugyanis, hogy mint minden alaptörvélynél, nálunk is először a szakmának kell megtanulni, pontosabban: újratanulni a törvényi fogalomrendszert, s megtanulni a törvényi rendelkezések értelmezését, használatát és az ezekből adódó következtetések levonását. Ezért kezdeményezett és folytat a KKDSZ (az MKM-mel és az intézményekkel, a szakmai szervezetek arra vállalkozó részével közösen) január óta akadémiai képzéseket a törvényről. Számos helyen voltunk már a minisztérium munkatársaival együttesen, többek között Debrecenben, Szekesfeherváron, Kecskeméten. E képzések - amelyeken sokszor vesznek részt az önkormányzati jegyzők, polgármesterek, civil szervezeti képviselők is, kifejezetten a törvény értelmezését, a törvény tartalmi rendelkezéseinek egységes végrehajtását kívánják segíteni. A folyamat része az is, hogy a szakmán belül - immáron a törvény rendelkezéseinek ismeretében - tisztázó vitát kell lefolytatni arról, hogy az önkormányzati, illetve szakszervezeti, azaz a közszolgálati fenntartást képviseljük-e továbbra is az intézmények működtetésében úgy, ahogyan azt a törvény elsődlegesen rendel, vagy pedig az egyéb fenntartási formákat preferáló nyitottságot, megengedő magatartást partoljuk-e. Én azt gondolom, s képviselem - megtapasztalva azt, hogy a KHT-sítések, a vállalkozásokká való átszervezések micsoda károkat okoztak az adott intézményi tevékenységekben, megtapasztalva azt, hogy hány 10 ezer, 100 ezer gyereket, nyugdíjast, munkanélkülit, adófizető polgárt szorítottak ki (fizetőképesség hiányában) ezek a kérészerű vállalkozások, KHT-k a művelődés folyamatából, hogy az önkormányzati fenntartású kulturális közintézményeket, azaz az esélyegyenlően szolgáltató működési formát kell partolnunk a szakma részéről. Egy vállalkozásnak (a KHT is az) ugyanis magától értetődően üzleti alapon - tehát a közszolgálati alapelvekkel ellentétes módon - kell működnie, miközben a kultúra alapszolgáltatási szinten, tehát a közgyűjtemények, a közművelődési intézmények szintjén semmiféleképpen nem

piaci szereplő. Ami nem azt jelenti, hogy a kulturális közintézményeknek nem kell racionálisan gazdálkodniuk. Ellenkezőleg: ha ezeknek az intézményeknek a gazdálkodása - a törvény rendelkezéseinek megfelelően - elsősorban közpénzekből történik majd, akkor a kontroll erősebb és hatékonyabb kell legyen minden más gazdálkodási formánál. Amivel gyakorlatilag azt mondom: tudomásul kell venniük tehát a KHT-k, a vállalkozások szorgalmazóinak, akik ezzel együtt persze az állami, önkormányzati költségvetési kötelező szerepvállalást akarták csökkenteni, majd megszüntetni, hogy vereséget szenvedtek! A törvény úgy rendelkezik, hogy közcélok és közfeladatok közé tartoznak a kulturális alapellátások. Azaz, a törvény végre az alkotmánynak azt a rendelkezését operacionalizálta, ahhoz kívánt feltételeket teremteni, amely kimondja, hogy a művelődéshez való jog polgári alapjog. Ezért nem szabad megengedni a szakmának olyan, az önkormányzati ill. a szakszervezeti intézményrendszer helyetti működési formák létrehozását, amely KHT, vagy vállalkozási alapon próbál kulturális szolgáltatásokat megvalósítani. Hangsúlyozom, a törvény szerint az állami-önkormányzati, illetve szakszervezeti intézményrendszert kell továbbfejleszteni, s a szakmán belül is egyéttelműen ennek a gondolkodásnak kell teret adni. De ez nem jelenti azt, hogy én kizáró módon gondolkodom a KHT-król, vállalkozásokról. Azt mondom, ha egy adott településen van vállalkozó, van KHT-létrehozó elgondolás mellett, hogy működik az önkormányzati intézmény, s ez az elgondolás nem a közintézmény elfoglalására, az annak rendelkezésére álló közpénz „lenyúlására” irányul, akkor ezt az alternatív, tevékenység- és kínálatbővítő kezdeményezést támogatni kell. De az nem engedhető meg, hogy a közpénzeket a rendszerből ezek a vállalkozások, ezek a KHT-k kivonják. Az egyensúly csak akkor hozható létre, ha a vállalkozó, a KHT-s a maga vagyonát kockáztatja, a közpénzek pedig szintén ellenőrzött módon a közintézményekben hasznosulhatnak, s a keveredést mind az elvekben, mind a gyakorlatban megakadályozzuk.

- Amit mondasz, rendkívül meggyőző. A kezemben van azonban egy a törvény érvényesítésére szolgáló végrehajtási rendelet-tervezet, amelynek a 3. §-a arról szól, hogy csak önkormányzati, a települési, és a megyei könyvtári és művelődési otthoni hálózatokat támogatja közpénzekkel. Azokból egyértelműen kizárja az egyéb, akár mondhatnánk a KHT-s, akár a vállalkozási, de a szakszervezeti vagy más civil szervezeti fejlesztést is. Jól van ez így?

- Ez az érdekeltég-növelő támogatási miniszteri rendelet tervezete, amely arról szól - és ez valóban az állami-önkormányzati intézményrendszerrel rendelkezik -, hogy a költségvetési törvény belügyminisztériumi fejezetében a kulturális alaptörvény kötelezése miatt megteremtett 1998. évi 400 millió Ft-ot, s a költségvetési mechanizmus miatt a későbbi, évről évre növekvő összegeket a könyvtáraknál az állománygyarapításra, a közművelődési intézményeknél pedig a technikai felszereltség fejlesztésére kell felhasználni. Ösztönözve a fenntartó önkormányzatokat a saját támogatások növelésére azzal, hogy a növekménnyel azonos összeget ad hozzá ehhez a mindenkor központi költségvetés. Ahhoz, hogy az elmúlt évtizedek lepusztító költségvetési politikája után az önkormányzati fenntartású közintézményi rendszer, az esélyegyenlően szolgáltató tevékenységrendszer talpra állhasson, erre a kedvezményezettiségre szükség van. Más finanszírozási csatornákat azonban igénybe vehetnek a civil szervezetek, s a szakszervezeti művelődési intézmények is, éppen a kulturális alaptörvénynek köszönhetően.

- Világos. De ebben az esetben azt kell mondanunk a beszélgetés elején felvetődött kérdéssel, hogy a nonprofit, vagy az intézményi szféra preferencia-vitája eldőlt. A közintézményi szféra

nem egyensúlyosan, hanem sokkal erőteljesebben kap a jövőben állami költségvetési finanszírozást.

- Ez tény, a helyzet azonban mégsem ennyire egyértelmű. Először is arról van szó, hogy a nevesített, közművelődési-közfűjteményi normatív költségvetési támogatási összeget - a rendeltetésszerű joggyakorlást a kulturális alaptörvény alapján megkövetelve - beem kell tartani a rendszerben, nem engedve azt más önkormányzati célra elkölteni. Aztán el kell érni az önkormányzatoknál, hogy felismertjék: érdekeltté teszi őket a törvény abban, hogy az állami támogatási részhez saját forrásokat szintén növekvő mértékben adjanak hozzá, mivel akkor tovább növekszik az állami költségvetési hozzájárulás mértéke is. Azaz, fel kell ismertetni a testületekkel: jó befektetéssé vált a kulturális alapellátás. A kultúrafinanszírozás azonban nem vált egyirányúvá. Ezért vitatkozom a fenti állítással. A civil szféra, a nonprofit szféra nem intézmény-fenntartóként, hanem egy-egy tevékenységre épített módon ugyanis sok támogatást nyer a törvény által. A könyvtárban például úgy, hogy a helyi olvasó munkáskör, vagy a helyi olvasóklub, irodalmi klub, amit egy civil szervezet működtet így - az intézmény forrásbővítésén keresztül - szintén több támogatáshoz juthat. Másrészt úgy, hogy van a törvénynek egy 1998-ban 1,4 milliárdos támogatási kerete, ami 1999-ben már 4 milliárdos lesz, amely kifejezetten a tevékenységek finanszírozására szolgál. Ezeket a pénzeket - pályázati úton - el tudják érni a nonprofit szektor szereplői is. Ezért vallom azt, hogy a törvény egyensúlyos megoldásokat preferál. S ezért nem engedhető meg véleményem szerint az, amit a Népfőiskolai Társaság titkára Sz. Tóth János művel a törvényre hivatkozva, amikor megpróbálja kisajátítani a törvényi rendelkezéseket civil szervezete számára. Hamis az a beállítás, amit a Társaság kiadványa terjeszt, amely szerint a törvény a népfőiskolákat kedvezményezett helyzetbe hozza. A Népfőiskolai Társaság nem kedvezményezettje a törvénynek, a népfőiskolák nem foglalhatják el a művelődési otthonokat. Ezek illúziók, amelyek csupán arra alkalmasak, hogy rövid távon zavart keltsenek. Ezekből egyébként több kára származhat az elkövetkező években a népfőiskolai mozgalomnak, mint amennyi előny e zavaró-repülés miatt pillanatnyilag nem válhat érvényesíthetővé a kulturális közintézmények számára, hiszen a népfőiskolák zömét művelődési házak működtetik.

- Amiről beszéltél, az a lakosság, a választók, a polgárok, a civil szervezetek és a szakma egyöntetű érdeke. De mi történik abban az esetben, ha az önkormányzat, mivel nincs művelődési intézménye, létrehoz egy színteret, mondjuk egy KHT-nak vagy vállalkozásnak? Részesülhet így a költségvetési támogatásból a KHT, a vállalkozás?

- A törvény a rendeltetésszerű joggyakorlás intézménye. Az, amit modelleztem, nem a rendeltetésszerű joggyakorlás szerint működne. Semmi értelme nem lenne annak, hogy az önkormányzat KHT-t hozzon létre intézmény nélkül. Ha pedig van intézmény, akkor azt a legolcsóbban és a legellenőrzöttebben költségvetési intézményként lehet működtetni. A KHT ugyanis egy drága intézményműködtetési forma még akkor is, ha a dolgozókat nem munkaviszonyban alkalmazzák, hanem vállalkozóként bízzák meg. S mivel nem rendeltetésszerű forma, ezért sok törvényi költségvetési támogatási lehetőségéből is kicsik. Amint említettem már, a törvény ugyanis gazdasági szankciókat alkalmaz elsősorban a nem a törvényi normáknak megfelelően működő intézményekkel, vagy intézmény-pótlékokkal szemben. Ennél ezért sokkal célszerűbb az - feltéve, hogy van a településen például egy alkalmas épülettel és szakemberekkel rendelkező szakszervezeti művelődési intézmény -, ha abban vállal közös fenntartást és támogatást az

önkormányzat. Erre sok pozitív példát ismertünk az országban, míg a KIIT-kra, vállalkozásokra a rövid idejű „tündöklést” követően a bukás a jellemző.

- Igen. Egyetértek veled, de ennek ellenére ez a KHT-s, vállalkozós gyakorlat létezik és sajnos virágzik. Akárcsak az, hogy kényszerrel „vállalkozókat” kreálnak a korábbi közalkalmazottakból, munkavállalókból. Mi ezekről a jelenségekről a véleményed?

- Még létezik, de már nem virágzik a KIIT-s, s a vállalkozási forma. Legalábbis egyre kevésbé a kulturális közintézményekkel szemben. A kulturális alapellátásban ugyanis a vállalkozók ideje még nem érdekezett el, s kétféle - ismerve a nemzetközi gyakorlatot -, hogy valaha is időszerű lesz országosan, rendszerszerűen, bármennyire is erőszakolják ezeket a formákat az SZDSZ egyes képviselői. Ami pedig a foglalkoztatási „előnyöket”, a közalkalmazottival szemben a vállalkozói lét „kedvezményeit” illeti, arról a következőt kell elmondanom. Mélységesen cltéltem azokat, akik ezt a kényszert alkalmazzák, illetve akarják alkalmazni a kulturális szakemberekkel szemben, akárcsak azokat, akik - szakmai érdekképviselőnek nevezve magukat - „engedik” azt. Nem kevesebbről, mint a szakma szétverésére tett kísérletről van ugyanis szó. Aki ezt nem ismeri fel a szakmán belülről, az alkalmatlan akár szakmai, akár érdekképviselői feladat ellátására. A közművelődési szakma lényege ugyanis a függetlenség - a pártpolitikai, a helyi hatalmi, a pénz által meghatározott érdekek világától. A népművelő nem egyéni céljainak megvalósításáért, hanem a köz szolgálatában dolgozik. Hosszú távon közfeladatát ellátni, közcéljait teljesíteni, a közművelődésben a helyi társadalmat szolgálni (de nem kiszolgálni!) és a szakmai identitást megőrizni pedig csak az a közművelődési szakember tudja, akinek a státusza ezt lehetővé teszi. A közalkalmazottság - az összes hibája ellenére - erre találtatott ki demokratikus jogállami keretek között. Ez különbözteti meg a közművelődési, közgyűjteményi dolgozó jogállását egy vállalkozótól. A vállalkozói lét a közművelődésben ugyanis - az előbbiekkel szemben - azt jelenti, hogy minden fizetőnek, megrendelőnek, alkalmazónak korlátlanul kiszolgáltatottá válik a népművelő. Így - s ez könnyen belátható - művelődési folyamatokat szakmai alapon tervezni és szervezni, helyi társadalomban gondolkodni, közösséget fejleszteni, értéket képviselni, azaz: kultúrát közvetíteni nem lehet. A megrendelők ugyanis - magától értetődően - közvetlen befolyást akarnak gyakorolni a pénzükért, azonnali eredményességgel. Miközben - a közalkalmazottinál magasabb, de valódi vállalkozókhöz képest - alacsony béreket fizetnek a népművelőknek úgy, hogy eközben TB-csalásra, ÁFA- és SzJA-csalásra kényszerítik őket. E szakmai és emberi megalázottság vállalása helyett én azt a küzdelmesebb utat ajánlom, amely a közszolgálati státusz megszerzéséhez, lényegesen magasabb bérekhez, és a polgári jogi (vállalkozói) jogviszony e területen való alkalmazásának korlátozásához vezet. A KKDSZ a kulturális alaptörvény megalkotásakor - a közművelődési szakmai szervezetek hallgatása miatt is - kisebbségben maradt ezzel az álláspontjával az országgyűlési kulturális bizottságban. De nem adtuk fel, peres és alkotmánybírói úton érvényesíteni fogjuk a - például a pedagógusokkal szembeni (ahol tilos a vállalkozói kényszer alkalmazása) - hátrányos megkülönböztetés tilalmát, ki fogjuk vívni, hogy ne lehessen kényszervállalkozót csinálni egyetlen népművelőből sem.

- Véleményed szerint - állítják kollégák, korábbi nyilatkozatodra hivatkozva - a kormánynak közvetlenül az intézményekhez kellene utálnia a normatív támogatások összegét. Ezt én sem értem pontosan, de hadd folytassam, hogy azon túl, hogy ez a finanszírozási eljárás idegen a hazai önkormányzati támogatási gyakorlatról,

ha ez megvalósulna, akkor nem csökkentené-e az önkormányzatok érdekeltségét az intézmények támogatásában?

- Tőlem ilyen nyilatkozatot senki nem olvashatott, hiszen magától értetődően tartom fontosnak az önkormányzati érdekeltséget a kultúra finanszírozásában. Ezzel szemben arról valóban nyilatkoztam, hogy az intézményi dolgozók béreinek finanszírozását úgy kell átalakítani, hogy azok ne az önkormányzaton keresztül, hanem közvetlen úton jussanak az intézményhez. Azaz, a bérköltéseket ne lehessen összekeverni sem a működtetési költségekkel, sem a tevékenységi kiadásokkal. Felületes olvasó sem értheti félre ezt a nyilatkozatot, csak olyan, aki „mást akar olvasni”. Mit mondjak, a mai szakszervezet-ellenessé tett közgondolkodásban gyakran találkozom ezzel a jelenséggel. Miközben - visszatérve a kérdéshöz - a bérköltésünk a kivétele a finanszírozási rendszerből nyilvánvalóan nem csökkentené az önkormányzati részvételnek az ösztönzősét, ellenkezőleg: növelné azt! Hiszen ilyen módon az önkormányzat terhei valóban csak az intézményi működtetéssel és a tevékenységek gazdagításával függenének össze. Az önkormányzatnak az érdekeltsége úgy jelenne meg, hogy folyamatosan mérhetné az állami támogatáson túlmenően adott saját forrású támogatás következményeként a fejlődést az intézmények munkájában és befolyásolhatná azt.

- Értem. De akkor, ha a bérfinanszírozás a javaslataid szerint alakulna, ki lenne közművelődési dolgozó munkáltatója? Egyáltalán, hogyan festene ez a törvény és a bérrendszer? Redlís törekvés-e ez a mai Magyarországon?

- A KKDSZ már a közalkalmazotti törvény megalkotásakor - ami ellen (már az előzetes viták szakaszában, látva hibáit) következetesen tiltakoztunk - azt kezdeményezte, hogy az önkormányzat legyen a munkáltató a szó jogi értelmében, a munkáltatói jogkör gyakorlója pedig legyen az intézmény vezetője. Most is ezt valljuk helyes alapelvnek, hiszen a pénz, a rendelkezési jogkör valójában az önkormányzat birtokában van. Mi a legnagyobb intézmény-fenntartóval, az önkormányzattal akarunk kollektív szerződést kötni, ráadásul ágazati szintű keretkollektív szerződést is így köthetünk a minisztériummal - immár a kulturális alaptörvény rendelkezéseinek figyelembe vételével. Tiszták lennének a szerepek. Az éves bérmegállapodások alkalmával pedig nem csak éves átlagos keresetnöveledségről, hanem személy szerinti bérfelvezetésekről lehetne szó, ami nagy előrelépést jelentene. Ezért akarjuk megalkottatni a közalkalmazotti törvényt felváltó közszolgálati törvényt és bérrendszert. A közszolgálati törvény megteremtésével együttesen kellene kialakítani ugyanis egy olyan közszolgálati bérrendszert, amely három elemből állna: egyrészt egy alaptáblából és egy általános kötelező pótlékrendszerből (ilyen általános kötelező pótlék a nyelvpótlék, az ügyeleti pótlék, az egészségügyi pótlék), második elemként egy speciális szakmai pótlékrendszerből (a közgyűjteményi, közművelődési pótlékek rendszeréből), harmadik elemként pedig a minőségi munka díjazását szolgáló, tehát az eredményes munka díjazását szolgáló bértömegből. Ez az adott intézményi bértömeg legalább 10%-át kellene hogy elérje. Ennek a bérrendszernek a központi költségvetésből kellene közvetlenül az intézményekhez eljutnia, tehát teljes finanszírozással, annak a létszámnak a működtetésével, amelyet a kulturális alaptörvény 93. §-a szerint kell kiszámítani. Ma a közalkalmazotti és a köztisztviselői bérek között átlagban bruttó 27.500 Ft a különbség, a köztisztviselők javára. A közsféra és a versenyszféra bérei pedig összehasonlíthatatlanok, a versenyszféra előnye behozhatatlannak tűnik. Miközben EU-integrációról álmodozunk, ugyanakkor tudnunk kell, hogy Európában

egészen más bérrendszerek működnek ezeken a területeken. S azt is tudni illik, hogy a magyarországi alacsony bérekkel, miközben áraink sok esetben verik Európa számos országának árait, nem lehet bejutni az EU-ba. Világosan megmondták az osztrákok, a németek, hogy nem engedik be Magyarországot ezekkel a bérekkel Európába! Nem akarják ugyanis a jól kvalifikált, szorgalmas magyar munkavállalót beengedni az európai munkaerőpiacra, mert rontaná az ott korábban elért bérpozíciókat. A közszolgálati törvénynek tehát radikálisan emelni kell a béreket, s mivel ez egyben az EU-integrációnak is előfeltétele, ezért komoly esélyünk van arra, hogy összefogással ezt a reformot elérjük.

- Milyen tapasztalataid vannak az 1998-ból eltelt nagyon rövid idő alatt a törvény alkalmazásáról, várható-e, hogy az állami normatíva emeléssel arányosan növekszik az önkormányzati tehervállalás, hízóerőt jelentett-e a támogatás emelése?

- Azt tapasztalom, hogy az önkormányzatok döntő többsége és az intézményfenntartók még nem ismerik a törvény rendelkezéseiből fakadó kedvezményeket. Egy önkormányzat azt látja, hogy az előző évi költségvetési támogatásához képest 18,6%-kal növekedett az állami költségvetési támogatása, de hogy ez többek között abból fakadt, hogy a közművelődési-közügyűteményi normatíva létrejött, az még nem jutott el az önkormányzati testületek gondolkodásáig. Néhány száz önkormányzati költségvetési irányelvet ismerek, döntő többségében nincs többletforrás a kultúrára, mert nem tudnak arról, hogy itt többlet jelent meg. Nagyon sok olyan területe van az önkormányzati gazdálkodásnak, ami lényegesen több pénzt igényelne, s ezek - ha nem figyelünk - elviszik a pénzt. Ezért tartom én nagyon fontosnak az önkormányzati költségvetés-készítés időszakában, hogy a KKDSZ részéről levelet juttattunk el minden jelentősebb önkormányzati testületnek a felismerést segítő, valamint azt, amivel kezdtem a beszélgetést, hogy minél több megyébe, településre jussunk el személyesen is a kulturális alaptörvényről és a finanszírozásról szóló információval. Rá kell döbbenünk ugyanis a helyi kollégáinkat, hogy a kulturális alaptörvény megalkotásával nem lezárult, hanem csupán kezdetét vette a küzdelem. Helyben kell érvényesíttetni a szakmának a testületekben, az önkormányzati képviselőtestület tagjaival folytatott tárgyalásokon az érdekeket, s most ebben segít a KKDSZ. Nagy a tét: ha sikerül az 1997. évi költségvetési támogatásokhoz hozzátéetni azt a többletet, amelyet a mi törvényünk behozott a rendszerbe, akkor az önkormányzat a

következő években és az utána következő és az azután következő években fokozottan gazdagodik. Ha azonban a kollégák restek lesznek, s a nem létező babérokon ücsörögve azt gondolják, hogy a törvény önmagát érvényesíti, s mint egy önmagát beteljesítő jóslat, automatikusan működik majd, akkor nyercség helyett sokat veszíthetünk...

URBÁN GYULA

